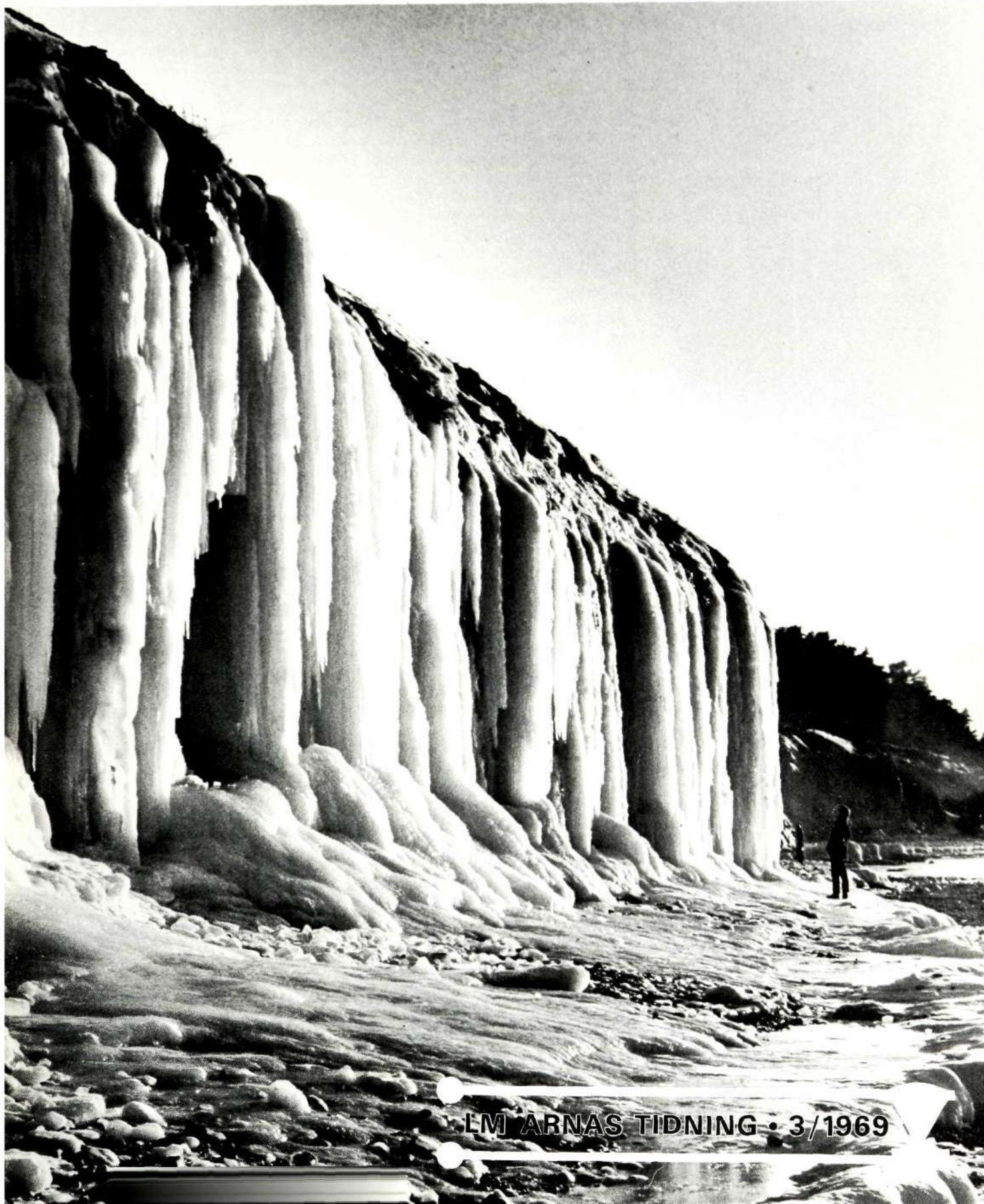

Kontakt

Ericsson
LM

LM ARNAS TIDNING • 3/1969

Vice verkst. dir. Arne Stein, FD.

Ansvarig utgivare

Nils Svensson, DK

Redaktion

Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 2453
Red.sekr: Bert Ekstrand, tel. 2048
Redaktionens adress: HF, Reklam-
avdelningen, tel. 2048. Postadress:
Red. av Kontakten, L M Ericsson,
Fack, 126 11 Stockholm 32.

Redaktionskommitté

Gertrud van der Laken, Vt 36,
tel. 2736
Folke Zandin, Vas, tel. 2611
Karl-Erik Åkerlind, VpmC, tel. 2248
Einar Österlund, Oy, tel. 2108

Omslagsbild

Trots all isen är det här en riktig vårbild. "Draperierna" bildas när smätvattnet rinner över stupet under dagen och fryser till under natten. Bilden är tagen söndagen den 23 mars vid Kneippbyn ca en halv mil söder om Visby av kamrer Eric Swebilius på vår verkstad i staden. Han berättar att det är ovanligt mycket is i år, vilket hänger samman med det långvariga högttrycket med dagsmeja och låga natttemperaturer. Bergskanten och svallisen bildar ibland grottor som är så pass stora att man kan gå in i dem.

TRYCKERIBOLAGET STOCKHOLM 1968

Några marknadsbilder ...

Tiden för bearbetning av en marknad fram till den tidpunkt då man kan räkna med att vara fast etablerad är mycket lång och mödosam. Ett exempel utgör Danmark. I början av 30-talet bildade vi där ett bolag. Utvecklingen gick till att börja med mycket långsamt och genombrottet kom inte förrän något år in på 50-talet. Det skedde i Åhus och senare i Köpenhamn. Danmark blev den utlandsmarknad dit vi först i stor skala fick leverera vår utrustning med koordinatväljare liksom sedermera den med kodväljare. Slutligen har danskarna givit oss förtroendet att leverera en av våra första programminnesstyrda telefonstationer. Ansträngningar under decennier har krävts för att uppnå denna goda etablering.

En annan utveckling har vi upplevt i Sovjetunionen. Landet var ett av de som bearbetades mycket tidigt av Lars Magnus Ericsson, och vi var väl etablerade där redan före sekelskiftet. År 1900 stod en LME-fabrik klar i S:t Petersburg (nuv. Leningrad). Den expanderade kraftigt och blev snart L M Ericssons största tillverkande enhet. Kontakten med Sovjets myndigheter bröts i och med revolutionen 1917, men upptogs i mitten av 20-talet. Tämmligen stora leveranser från Sverige ägde sedan rum fram till 30-talets början. Därefter har försäljningen varit obetydlig fram till 1966. Efter ett par års förhandlande tecknades förra året ett stort avtal om leverans av ett flertal interurbanstationer.

Ett annat exempel på hur situationerna kan växla utgör Ungern. År 1911 inköpte L M Ericsson majoriteten i en österrikisk-ungersk telefonfabrik, som kom att utvecklas starkt. LME:s telefonstationsteknik infördes i landet i slutet av 1930-talet. Inför hotet av andra världskriget avvecklades våra intressen, och det tog 25 år innan nya kontakter kom till stånd. År 1962 inleddes förhandlingar om ett förnyat samarbete och 1968 undertecknades ett samarbetsavtal jämte avtal om leveranser från Sverige. Cirkeln var sluten.

I Brasilien började vi också bearbeta marknaden före sekelskiftet. Ett eget bolag bildades 1924, men det dröjde ända till 1932 innan vi kunde installera den första automatiska telefonstationen. I Brasilien blev det snart uppenbart att marknaden krävde en inhemska fabrikation och en LME-fabrik invigdes 1955. Ett genombrott i stor skala kom 10 år senare, då kontrakt tecknades för leverans av telefonstationer för jättestaden São Paulo. Vi har i dag landets dominerande telefonfabrik, trots att flera konkurrenter finns väl etablerade i landet.

Marknadssituationerna förändras alltså uppåt och nedåt under långa tidsperioder, och så kommer sannolikt att ske även i framtiden. Rent kommersiellt tenderar projekten att bli större och större och därmed ökad konkurrens som följd. Vi får finna oss i att det ibland kan ta flera år att bearbeta ett land eller ett projekt innan en offert kan lämnas. Leveranstiderna utsträcks också i tiden, speciellt om en utbyggnad uppdelas i flera etapper.

Kunderna får ökade svårigheter att finansiera de stora telefonprojekten. Man begär därför leverantörskrediter eller annan finansieringshjälp i tidigare okänd omfattning. Finansieringen har blivit ett konkurrensvapen. Det blir allt vanligare att länders statliga myndigheter dessutom begär att utrustningen eller delar därav skall tillverkas inom det egna landet.

L M Ericsson ser dock optimistiskt på möjligheterna att bibehålla och öka sin marknadsdel. Och det finns en enorm potentiell marknad — prognoserna säger att världens 230 miljoner telefonapparater år 2000 kommer att uppgå till 2 miljarder, dvs mer än 8 gånger dagens.

Hur stressande är ditt jobb?

Femhundra manliga metallarbetare hos L M Ericsson i Midsommarkransen får under april chansen att göra en viktig insats i stressforskning på arbetsplatsen. De ska då svara på frågor om tidspressen, ansvaret, arbetsledningen och annat som har med jobbet att göra.

Är det stressande att vara svarvare, borrarare, svetsare eller att ha annat jobb inom metallindustrin? Hur stressande är det egentligen? Är det mera stressande att vara metallarbetare än att vara kontorist, sjukvårdsbiträde, lokförare eller kraftverksmaskinist? Eller är det mindre stressande? Hur påverkas man i olika yrken av ackord, övertid, automation? Kan man mäta denna "arbetslivets stress"? Kan den framkalla sjukdom?

Dessa är några av frågorna som ska belysas i en stor undersökning av bortåt 2 000 metallare i Stockholm. Undersökningarna görs under april på AGA, Atlas Copco, Alfa Laval och hos LME.

För undersökningen svarar Stressforskningslaboratoriet vid Karolinska sjukhusets medicinska och psykiatriska kliniker. Den har tillstyrkts av LO, TCO, SACO och SAF.

Såväl Metallindustriarbetareförbundet som Sveriges Verkstadsförening har understött undersökningen och kontaktat verkstadsklubben resp. företagsledningen vid berörda företag. Efter att ha tagit del av frågeformulär och undersökningsplan har även L M Ericssons verkstadsklubb och företagsledning var för sig sagt ja till undersökningen.

Nämnas kan att Metalls förbundsstyrelse anslagit 20 000 kr och SAF lika mycket. Anslag utgår även ur Riksbankens jubileumsfond.

Hur går undersökningen till?

Ca 500 av de manliga (av praktiska skäl svensktalande) metallarbetarna vid HF kommer att inbjudas till undersökningen. Strax efter arbetstidens slut måndagen den 28 och tisdagen den 29 april samlas deltagarna i tjänstemannamatsalen

Forskarna kommer då att ge bakgrunden till undersökningen och berätta om hur den ska gå till. Därefter får var och en fylla i ett frågeformulär. Det gäller att svara på vad man har för arbetsförhållande, hur man skulle vilja ha dessa, och hur man trivs (eller vantrivs) med dessa. Detta tar inte mer än ungefär en och en halv timme. LM bjuder

på smörgås och kaffe, och när formulären är ifyllda kvitterar man ut 20 kronor, som Stresslaboratoriet står för.

Vilka får veta resultatet?

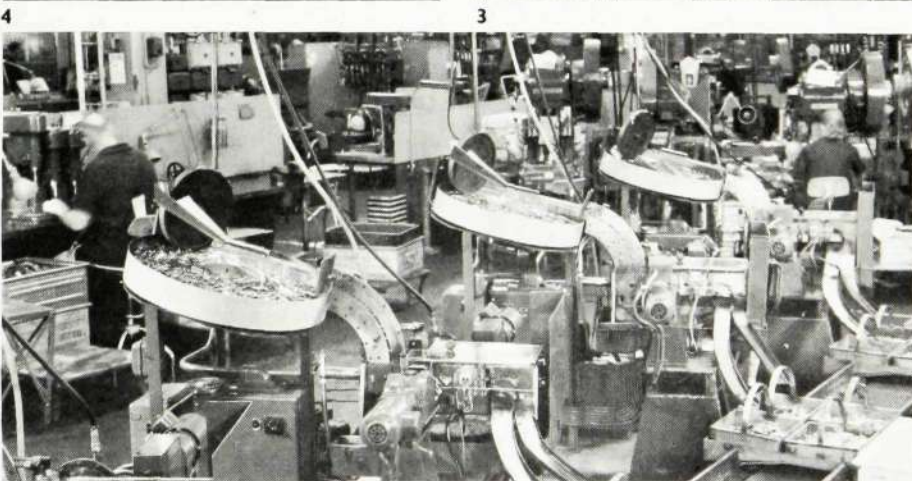
För alla frågesvar gäller läkares tystnadsplikt. Ingenting av vad som meddelats av någon person kommer till någon annans kännedom. Resultatet bearbetas i datamaskin och kommer ut som procenttal. Tystnadsplikten är alltså fullt betryggande och garanteras av såväl försöksledningen som klinikcheferna vid Karolinska.

Måste man vara med i undersökningen?

Erbjudandet att delta gäller inte hela personalen, utan endast 500 man. Dessa har slumpvis tagits ut och per brev meddelats om detta. De är *naturligtvis* inte tvugna att delta.

Med hänsyn till de betydelsefulla frågorna det gäller bör det emellertid ligga i allas intresse att vara med. Ett 100-procentigt deltagande av dem som utvalts rekommenderas både av verkstadsklubben och företagsledningen.

ÄNNU ÄR DET INTE FÖR SENT FÖR DE TILLFRAGADE ATT VARA MED OM ANMÄLAN SÄNDS IN OMGÅENDE.

Är vissa arbeten mera stressande än andra? Och vad betyder arbetsmiljön? Här ovan ses 1) justering av reläer på "löpande band" på Vt 39; 2) bortfilning av grader på en reläplåt — Harry Magnusson, Vt 11, hinner med ungefär 20 på en timme; 3) revolvervarvning av pelare på Vt 13 utförs av Vladimir Miroslavic; 4) hur stressande är det kraftiga bullret på Vt 17 som de hel- och halvautomatiska maskinerna åstadkommer? — här maskingängas automatiskt relädetaljer.

BILDTELEFONEN

Att kombinera den vanliga telefonen med överföring av bild på den talande är i och för sig ingen ny tanke — redan 1927 demonstrerades i USA en sådan förbindelse för dåvarande president Hoover. Men först för ca 10 år sedan började tekniken bli "mogen", och sedan dess har många teleföretagningar och firmor arbetat med bildtelefoni, framförallt i USA, men också i Europa och Japan.

Kommersiell i USA 1972?

Bell Laboratories installerade sålunda 1965 några försöksapparater vid sina laboratorier nära New York. Ungefär samtidigt gjorde man ett sex månaders långt fältprov hos det amerikanska bolaget Union Carbide, där bl. a. en förbindelse mellan New York och Chicago ingick. Man säger nu på Bell en smula försiktigt, att en kommersiell introduktion av bildtelefonen i mycket begränsad skala kan ske någon gång i början av 70-talet.

Tekniken kring bildtelefonen

Tekniskt sett är bildtelefonen i princip inget annat än en konventionell telefon kompletterad med TV-kamera och TV-bildskärm. Bilden avses i kameran och avbildas på TV-rutan som vid vanlig TV-teknik. Överföringen däremot är olika.

Vid vanlig TV har man ett fåtal starka sändare, vars signaler uppfångas av mottagarens antenner. Vid bildtelefonin får man däremot ordna en "privat" uppkoppling mellan abonnenterna på samma sätt som sker vid ett vanligt telefonsamtal.

Denna "privata" uppkoppling för bildsignalen kräver betydligt mer avancerade och dyrbara tekniska anordningar än för den konventionella telefonen. Det beror på att bildsignalen innehåller mycket mer information än det talade ordet. Den vanliga TV-bilden har signaler av i 000 gånger större s. k. bandbredd än telefonljudet. För telefonen räcker det om förbindelsen kan överföra upp till 4 000 svängningar per sekund — för TV-bilden krävs upp till 4 000 000 (fyra miljoner) svängningar varje sekund.

Den stora bandbredden för en bildsignal innebär att dyrbara ledningsanordningar måste användas. För telefonljudet räcker det med *ett trådpar* för de båda samtalsriktningarna, därför att man kan utnyttja s. k. hybridkopplingar.

Om bildtelefonen har under senaste åren skrivits en hel del i dags- och fackpressen, bildsekvenser har visats i TV och i radion har produkten uppmärksammat. En känsla har så småningom vuxit fram hos många att bildtelefonen när som helst kan föras ut på allmänna marknaden. Och L M Ericsson nämns som företaget vilket ska ge svenska folket denna intressanta produkt.

Visst arbetas det intensivt med detta nya kommunikationsmedel inom LME. Tekniken kring apparatur, sändning och mottagning behärskar man mycket väl efter flera års prov och forskning. Men det innebär ingalunda en fix och färdig produkt för kommersiellt bruk.

UeC ing. Nils-Olof Johannesson, som leder prov- och försöksverksamheten hos L M Ericsson, ger i den här artikeln en teknisk information om produkten, men kommer även in på allmänna problem kring bildtelefonens kommersiella framtid och när den mera allmänt kan tas i bruk.

Bildsignalerna är mera kräsna och måste ha *var sin egen ledning*. Detta ger alltså tre gånger fler nödvändiga ledningspar för bildtelefonen än för den vanliga. Dessutom "orkar" inte den bredbandiga bildsignalen så långt, om man inte lägger in förstärkare med jämna mellanrum eller använder mycket grova kopparareor.

Bildsignalen är också mycket lättstörd av främmande signalkällor, t. ex. radiosändare och dylikt, varför man måste välja ut paren extra omsorgsfullt eller skärma dem väl.

För långdistanstelefoner använder man i dag s. k. bärfrekvenssystem, som gör det möjligt att på en enda ledning överföra flera tusen samtal samtidigt.

Ledningen kan vara anordnad på olika sätt. Den kan existera mera påtagligt i form av koppar — koaxialkabelsystem — eller enbart som mikrovågor — radiolänksystem.

Även TV-signaler kan överföras på detta sätt, men då får ca ett tusen vanliga telefonkanaler stryka på foten. Och det har man inte råd med i bildtelefon-sammanhang.

Vanlig TV-teknik alltför dyrbar

Bildskärm och kamera kostar i och för sig ganska mycket. Skulle man välja den vanliga TV-tekniken helt oförändrad för ett bildtelefonsystem, blev överföringskostnaderna så stora att de helt skulle dominera. För att minska kostnaderna för bildtelefonen kan man sänka den nödvändiga bandbredden, dvs. minska den överförda bildinformationen till vad som just är acceptabelt ur abonnentens synpunkt. Detta går då främst ut över upplösningsförmågan.

Om man går nära den vanliga TV-bilden ser man att den är uppbyggd av vågräta linjer, och att övergången mellan vitt och svart i en linje inte är helt abrupt, utan att ett visst övergångsområde alltid finns. Linjerna ritas från vänster till höger, *uppfifrån* och ned. Det tar 1/25-dels sekund att fylla en hel bild.

När man minskar upplösningsförmågan tar man bort ett antal linjer och ökar övergångsområdena mellan svart och vitt. Överst på nästa sida illustreras vad som sker med bilden vid olika bandbredd. Praktiska prov visar att man lyckligtvis tycks klara sig med väsentligt

mindre bandbredd när det gäller bildtelefonen än för vanlig TV. Vid långdistans räcker det med en bandbredd som svarar mot 300 telefonkanaler.

Med förfinade sändnings- och mottagningsapparatur kan också bandbredden minskas. En del försök har gjorts med att endast överföra förändringarna i varje bildväxling — som sker 25 gånger i sekunden. Denna bildinformation är avsevärt mindre än om hela bildrutan måste ritas upp på nytt varje 25-dels sekund. Den ekonomiska vinsten av den förenklade överföringen äts tyvärr upp av dyrbarare apparater hos abonnenterna.

Bildtelefonväxlarna blir också krångligare än vanliga telefonväxlar.

Optimal teknik till rimligt pris

Problemkomplexet är alltså synnerligen omfattande, och det är ännu så länge svårt att avgöra hur långt man ska

Bandbredd och bildskärpa

Ju större bandbredd desto bättre bildskärpa, men också ökade kostnader för långdistansöverföring. En ritning (rent svart/vit) försämras mer vid en bandbreddsminskning eller ett överföringsfel än ett ansikte (många gråtoner).

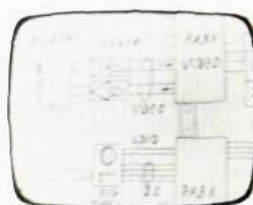
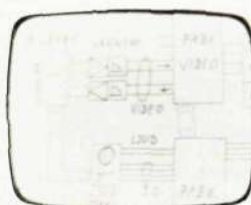
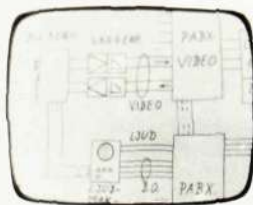
Bandbredd 2 milj. Hz.
Tänkbar lokalt

Bandbredd 1/2 milj. Hz.
Tänkbar för långdistans

Bandbredd 1/2 milj. Hz.
Överföringsfel

Tekniskt färdig produkt som dröjer kommersiellt

sträcka sig i teknisk fulländning utan att produkten blir orimligt dyr. En bedömning av framtida kunders kvalitetsbehov kommer naturligtvis också in i sammanhanget.

För att bildtelefonsamtal i framtiden ska kunna utväxlas över gränserna krävs även ett omfattande standardiseringsarbete inom internationella organ, och detta tar flera år att klara av.

LME-start med interna prov

L M Ericsson har studerat olika bildtelefonsystem och kommer att genomföra en

del praktiska försöksanläggningar, som till att börja med blir interna. Verksamheten inom LME bedrivs nu vid VÄ/Ue (apparater), BO/G (växlar) och hos T (transmission).

Eftersom en internationell standardisering dröjer känner LME sig inte låst till något visst val av bildparameter (= linjetal, linjefrekvens, bildformat o. dyl) utan dessa kommer att varieras.

För rent privata lokalnät, som en bildtelefonanvändare själv installerar, kan man naturligtvis välja ett godtyckligt system som uppfyller det egna kvalitetskravet. På så sätt kan man snabbare

få igång en intern bildtelefonservice. Vill man däremot i en framtid kunna ansluta sig till ett publikt nät är det bättre att avvakta något tills standardiseringsfrågorna börjat klara mera.

Detta innebär dock inte att man ska sitta passivt och vänta på "utvecklingen". Man måste dels undersöka olika alternativ och studera tänkbara tekniska anordningar, dels samla in synpunkter på den nya tjänsten "bildtelefon" från framtida tänkta kunder.

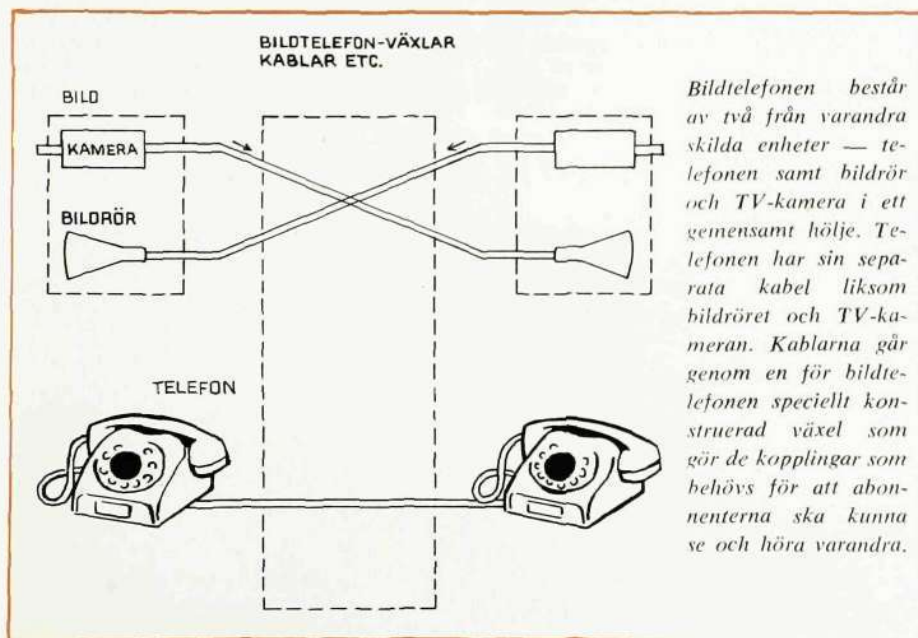
Kommersiellt bruk 1980?

När kommer bildtelefonen? Vem får den? Vad kostar den? Varför ska man ha den överhuvudtaget? Frågorna är lätta att ställa, men svaren måste än så länge delvis bli ganska svävande.

Man ser väl bildtelefonen främst som ett hjälpmedel för att förbättra den "själsliga" kommunikationen mellan människor som avstånden skilt åt.

På grund av kostnaderna kommer vi kanske först att möta den i arbetslivet, där den kommer att spara korridor-sprung, sammanträdessittande och resflängande.

Genom bildtelefonen kan man se vem man pratar med, om han eller hon förstår vad man vill ha sagt, om vederbörande är intresserad eller inte av ens förslag etc. Man slipper t.ex. beskriva ett kopplingsschema i ord, man kan peka på en detalj i stället för att säga "ungefär i

Bildtelefonen består av två från varandra skilda enheter — telefonen samt bildrör och TV-kamera i ett gemensamt hölje. Telefonen har sin separata kabel liksom bildröret och TV-kameran. Kablarna går genom en för bildtelefonen speciellt konstruerad växel som gör de kopplingar som behövs för att abonnenterna ska kunna se och höra varandra.

Forts. på nästa sida

"Symposium Ericsson" i Leningrad

Under fem februaridagar hölls i Leningrad ett tekniskt symposium anordnat av L M Ericsson på önskan av det ryska post- och televerket (PTT) i anledning av 1968 års stora Rysslandsorder på ca 65 milj. kronor. En mindre utställning av koncernens produkter var anordnad i ett förrum till föreläsningssalen.

Fröken Lucia Gustafsson, sekreterare åt TD Christian Jacobæus, var med i Leningrad för att hjälpa till med en mängd praktiska detaljer.

Ur hennes reseberättelse har Kontakten hämtat nedanstående intryck om och kring "Symposium Ericsson".

Första symposiedagen

var den 24 februari. Lokaliteterna var mycket tidigt fyllda till trängseln av intresserade vetenskapsmän och tekniker med vice ministern Ivan Klokov i spetsen.

En första orienterande rundvandring gjordes i utställningen.

Äktrysk dans med viceminister Ivan Klokov och en rysk professor i aktion.

BILDTELEFONEN...

Forts. från föregående sida

mitten, nära cirkeln med fyllda lilla fyrkanten..."

En sak måste man hålla i minnet när kommersiell användning av bildtelefonen kommer på tal. Den måste alltid bli mycket dyrare än den konventionella.

Trots detta kommer Sverige med stor sannolikhet att hålla sig väl framme inom bildtelefoniområdet. Det faktum att vi har Europas bästa och mest utbyggda telefonservice ger oss anledning tro på en fortsatt tätposition även vad gäller detta nya kommunikationsmedel.

Någon märkbar andel för bildtelefonen av den konventionella tårs man dock inte räkna med förrän in på 80-talet.

des i utställningen. Redaktörer och fotografier sökte ivrigt stilla sin nyhetskunger. Alla tolkar och övriga som kunde klara åtminstone ett västeuropeiskt språk jämte ryska var i elden.

På slaget halv 10 öppnades symposiet med välkomsttal av minister Klokov. Talet översattes på stående fot av en tolk till engelska. TD Jacobæus uttryckte sedan LME:s uppskattning av att symposiet kommit till stånd, och han hoppades att det skulle gagna ett framtida utbyte av erfarenheter. Båda herrarna kunde glädja sig åt hjärtliga applåder, vari de på äkta ryskt manér själva deltog i.

Varje föredrag fanns i sammanfattning. Min uppgift var bl. a. att sammanföra den svenske författaren med en utvald rysk kollega jämte en tolk. Det kunde vara rätt besvärligt i det rådande människohavet, men övning gav färdighet — alla föredragstrojkor kunde så småningom förenas.

Innan den ryske kollegan läste upp föredragets resumé presenterades den svenske experten för församlingen på såväl engelska som ryska. I den paus som följde kunde skriftliga frågor lämnas in, vilka sedermera besvarades efter det att föredragstrojkan samlats för konferens om svaren.

Intresset var mycket stort, och de till vissa föredrag i utställningen utlagda broschyrerna hade strykande åtgång.

Andra symposiedagen var den första lik, med undantag av att några av oss fick en specialvisning av ett kommunikationsmuseum grundat 1877. Det blev en ytterst intressant rundvandring, där kommunikationernas olika aspekter från forntid till nutid belystes. Att den gamla LME-tiden var så rikligt företrädd glädde oss kanske mest.

På tredje dagen gav sig de första LM-arna hem till Sverige. Vi andra hade fullt upp att göra med bl. a. en specialvisning av utställningen för prominenta personer.

Näst sista dagen var det på f. m. mycket folk i lokalerna. På programmet stod bl. a. ett studiebesök i den gamla Ericsson-fabriken — en gång i tiden koncernens största.

På symposiets sista dag hade mycket folk återigen samlats. Tillbakablickande tal hölls, och tack utbyttes, innan man övergick till dagens ämnen. I utställningen var det liv-

Från vänster: vicedir. M. Stojanov, PTT's forskningsinstitut i Moskva, N. Voronin, PTT i Moskva, TD Christian Jacobæus, LME, viceminister I. Klokov, PTT i Moskva, chefen för Leningrads telefonområde B. Malinnikov samt vicedir. I. Golubsov vid PTT's forskningsinstitut i Leningrad.

ligare än någonsin, och efterfrågan på broschyrer var stor.

På kvällen

första symposiedagen gav LME party för de ryska deltagarna. Det var en fröjd för ögat att se de dignande borden à la russe. Vi var 110 personer fördelade på fem bord. Ett antal tal utväxlades, vänskapsskålar dracks, och det stod inte länge på förrän konversationen och dansen "verkligen" kom i gång. Till allas vår glädje fick vi även se några äktryska danser. En av dessa utfördes av minister Klokov och en kvinnlig professor. Stort jubel.

På kvällen avslutningsdagen stod ryssarna för en avskedsmiddag på hotell Metropol. Talen avslöste varandra, men ingen tog det så högtidligt, utan var och en fortsatte sin egen konversation.

Tillfälle att se

Leningrads många arkitektoniska minnesmärken gavs oss framförallt under söndagen. En rundtur fylld av skönhet och monumental dimensionering: Peter den Stores ryttarstaty med vikt 1 600 ton; den 47,5 m höga Alexanderkolonnen på Slotsplatsen, Leningrads stolthet avenyn Nevskij Prospekt, Vinterpalatset med Ermitagemuséet, Isaackatedralen med 13 000 platser, kryssaren Aurora etc. etc.

Själv kommer jag bland allt annat att länge minnas det ryska bröllopet i ett slott vid Nevas strand, vilket jag inviterats till. Vit brudklänning med slöja, brudbukett med tre källor, guldringar, champagne, konfekt och tal. Festmiddag på restaurang med mat, dryck och dans samt alltemellanåt ropet "gurka" — en uppmaning till brudparet att kyssa varandra.

Hotell Astoria vid Isaacstorget med Isaackatedralen och Nikolaus I:s ryttarstaty. På Astoria bodde alla LM:arna.

Officiellt

Dir. Fred Sundkvist blir chef för televerksamheten och vice VD

Vice verkst. dir. **Malte Patricks**, HD, lämnar efter uppnådd pensionsålder sin befattning den sista maj i år.

Han kommer tills vidare att kvarstå som styrelseordf. för LMS och ITA.

Telefonstationsdivisionens chef dir. **Fred Sundkvist**, XC, har utsetts till hans efterträdare fr. o. m. den 1 juni i år.

Fred Sundkvist

Hans Sund

Dir. **Hans Sund**, chef för MI-divisionen, MIC, blir chef för Telefonstationsdivisionen, XC, den 1 september i år. Till dess upprätthåller dir. Sundkvist befattningen jämsides med sin HD-funktion.

Efterträdare till dir. Sund kommer att utses senare.

★

Förändringar inom avd. DI och Dr

Dir. **Olof Hult**, inom direktionen ansvarig för licensfrågor, LD, uppnår pensionsåldern under maj i år. Han har av styrelsen förordnats upprätthålla befattningen under ytterligare ett år.

Herr **Karl-Axel Lunell**, DrJ, flyttar till avd. Licensfrågor för att biträda dir. Hult den 1 juni i år, och får då beteckningen DJJ.

Ny DrJ blir då herr **Jan Stenberg**, DrJ.

Karl-Axel Lunell

Jan Stenberg

★

DtN – ny befattning inom TD:s stab

Teknologie licentiat **Jöns Ehrenborg**, DhG, tillträdde den 1 april en nyinrättad befattning inom TD **Christian Jacobæus** stab med beteckningen DtN.

Lic. Ehrenborg handlägger nu vissa frågor som rör det tekniska samarbetet inom koncernen och

Jöns Ehrenborg

då speciellt det som avser verksamheten inom utvecklingsråden.

★

■ Civilekonom **Sven Windrup** började den 17 februari på Direktionsavdelningen för försäljningsfrågor vid HF. Tjänsteställebeteckningen är Dfe och han handlägger marknadsfrågor inom de skandinaviska grannländerna samt delar av Väst-europa.

Herr Windrup kommer närmast från LMS dit han kom från Gylling & Co.

Sven Windrup

★

I utlandstjänst

Ingenjör **Roland Abrahamsson** har efter semester i Sverige börjat en kontraktstjänst i Brasilien.*

Tekniker **Brian Blakers**, som är lånad från EPA, Australien, har under pågående tjänst förflyttats från Spanien till Chile.*

Ingenjörerna **Lennart Comstedt** och **Lars-Olov Bergman** samt herrar **Sören Brocks** och **John Lindenström** har under pågående tjänst i Venezuela förflyttats till Brasilien.*

Ingenjör **Rolf Ek** tjänstgör sedan den 6 febr. som försäljningsingenjör i Malaysia vid Ericsson Talipon.

Ingenjör **Sune Gyllheden**, ingenjör **Kalevi Talonpika** och herr **Jan Lindqvist** har avslutat sina kontrakt i Spanien för semester i Sverige.*

Ingenjör **Carlos Holmén** är i Sverige efter avslutat uppdrag som installationschef i Brasilien.*

Herr **Ernst Järnkrok** har börjat en kontraktstjänst som installationsledare i Brasilien.* Ingenjör **Einar Krafft** pensionerades den 1 febr. efter 31 års tjänstgöring i Argentina.

Ingenjör **Olle Lundstedt** är på ett korttidsuppdrag i Saudi-Arabien efter avslutad semester i Sverige.*

Ingenjör **Folke Marklund** tjänstgör vid Ericsson do Brasil, Brasilien, som konsult i databehandlings- och organisationsfrågor sedan den 22 mars.

Tekniker **Erik Nilsson** har efter avslutad kontraktstjänst i

Panama återvänt till Sverige för semester.*

Herr **Rune Nilsson** återvände till Sverige från Mexiko den 20 jan. Han tjänstgör nu på avd KU/Nra.

Förman **Robert Pedersen** har börjat en kontraktstjänst i Mexiko efter semester i Danmark.*

Tekniker **Hans-Bertil Pålsson** har börjat en ny kontraktstjänst i Spanien efter semester i Sverige.*

Ingenjör **Gösta Rosén** bytte stationeringsort den 12 febr. och tjänstgör nu vid Ericsson do Brasil som ansvarig för schemafrågor.

Ingenjör **Lars Sohlström** tjänstgör sedan den 9 febr. vid Ericsson do Brasil som försäljningsingenjör.

Ingenjör **Stig Spjuth** har efter avslutat uppdrag i Venezuela kommit till Sverige för semester.*

Ingenjör **Elis Spång** har avslutat en utlandsperiod i El Salvador som underhållsingenjör. Han började den 1/4 en kontraktstjänst i Saudi-Arabien.*

Ingenjör **Sven Stern** började den 15 febr. vid TIM:s fabrik i Mexiko som kontrollingenjör.

Ingenjör **Lennart Stålvant** har återvänt till Sverige från sin tjänst som kontrollchef vid Teleindustria S.A. de C.V. i Mexiko. Han är sedan den 24 febr. placerad på avd. Vkk.

Ingenjör **Werner Tretthahn** har efter semester i Sverige börjat en kontraktstjänst som installations- och underhållsingenjör i Brasilien.*

Herr **Preben Weitman**, som är lånad från LME i Danmark, har rest till Brasilien för en kontraktstjänst som installationsledare.*

* X/I-personal.

★

LM-are professor

Tekn. dr **Bengt Wallström**, HF/DtgbC, utnämndes i konselj den 21 mars till professor i teletrafiksystem vid Lunds Tekniska Högskola.

Prof. Wallström är född 1925, blev civiling. 1952, tekn.lic. 1967 och tekn.dr samma år. Han kom till L M Ericsson 1952.

Bengt Wallström

På LM-uppdrag i Söderhavet

Dagen innan ing. Jacques Goos, HF/X/No, för på sitt andra besök till Fidjiöarna tittade han in på Kontaktens redaktion för att berätta lite om arkipelagen och förhållandena där.

— Den här gången flyger jag "bakvägen" till Fidji via Bangkok och Sydney, säger han. I vanliga fall tar man sig dit via Los Angeles och Honolulu. Ögruppen ligger i södra Stilla havet vid 20:e breddgraden, alldeles intill datumgränsen, och är den östligaste i Melanesien.

Fidji består av två större öar och inemot 300 mindre. Huvudön Viti Levu är ungefär av Gotlands storlek och den andra, Vanua Levu, av Ölands. Dessa båda öar är mycket bergiga (med numera utslucknade vulkaner). Småöarna däremot är av atolltyp och därför ganska låglänta. Alla är saftigt gröna året om som en följd av det tropiska havsklimatet och omges av en barriär av korallrev, som bl. a. hindrar hajar från att ta sig in i lagunernas lugna, kristallklara vatten.

Livlig internationell flygplats

— När jag landade förra gången på Nadi, flygplatsen på Viti Levu, slogs jag av hur livlig och storinternationell den verkade, framhåller ing. Goos. Då jag steg in i stationshallen såg jag en rad flotta servicekontor för många av de välkända flygbolagen. Förklaringen fick jag sedan: här på detta, trots allt ganska lilla ställe, mellanlandar

jetjättarna på rutten Hawaii— Australien.

— Flygplatsen har förresten utvecklat Fidji till att bli ett omtyckt turistmål i Söderhavet, som än så länge — tack och lov — inte är förstört, säger han vidare. Huvudsakligen kommer turisterna från Australien och Nya Zeeland, men allt fler också från USA.

Fortfarande är huvudnäringarna plantageodlingar — sockerrör, bananer, ananas, kokospalm — samt fiske. Den vulkaniska jorden är mycket bördig och ger ända upp till två-tre skördar per år. Man har stor export av socker och kopra.

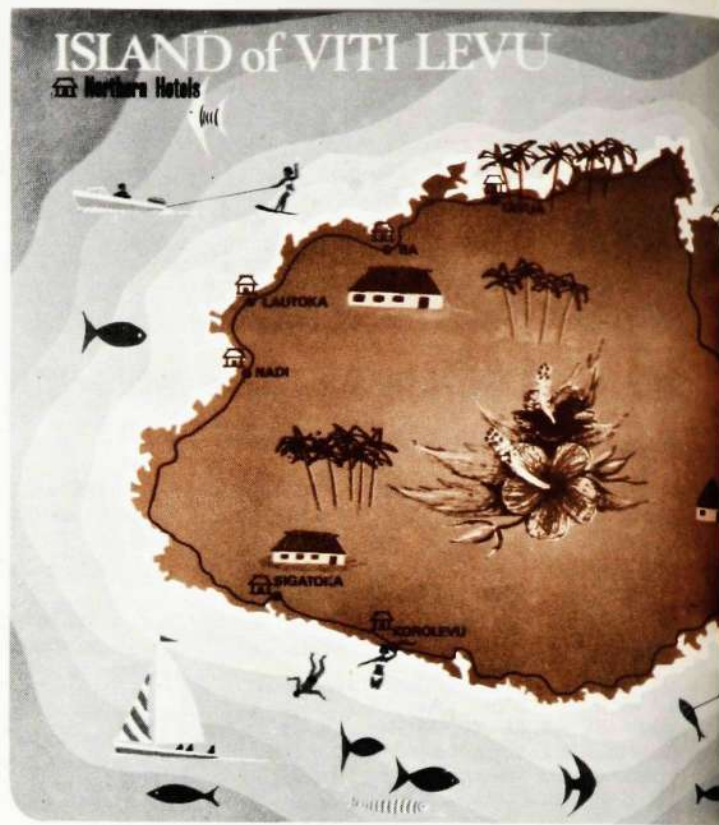
— Men redan 1970 kommer turismen att svara för de största inkomsterna, anser ing. Goos.

— Fidjiöarna är en brittisk kronkoloni och livet i framförallt huvudstaden Suva men även i t. ex. Lautoka, där jag ska bo, är präglad av den viktorianska stilen, fortsätter han.

Stor indisk befolkning

Befolkningen, tycker ingenjör Goos, vilken är van att för LME:s räkning fara härs och tvärs i världen som teknisk rådgivare, är bland de vänligaste han träffat på. Öarna har sammanlagt omkring en halv miljon invånare.

Majoriteten utgörs av indier. Och det beror på att engelsmännen tog dit dem under 1800-talet för att jobba på sockerplantagerna. Numera är indierna huvudsakligen handelsfolk — man

Fidjiöarna — en LME med stänk av para

Fidjiöarna... Söderhavet... Sol, palmer, laguner för oss nordbor, inte sant. På ögruppen tjänst ques Goos, HF/X/No. Han reste dit i februari för tekniskt bistå Fidjis telefonförvaltning. Dagen innan kontakten för en intervju om öarna och livet L M Ericsson har levererat nästan all teleutrustningen. Senaste tillskottet är två lokalstationer i stä

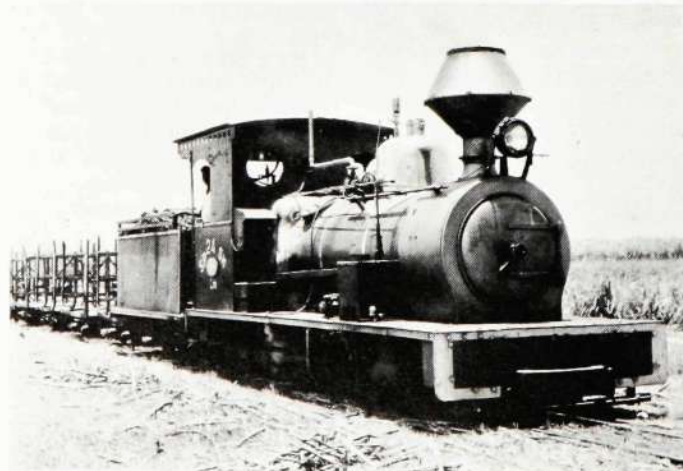

Ingenjör Jacques Goos, HF[X] No, med en typisk fidjiansk "tapet". Den används till att klä tak och väggar med i landsortsbefolkningens hyddor, som är både rymliga och höga i taket.

"Tapeten" är gjord av den uttämrade barken av Masi-trädet och handmålade. Mönstret är i chokladbrun färg på beige botten.

"Sockerörtransport smalspår, även gratis (!) persontrafik. Lok från 1888... Still going strong! Har åkt med den, Jacques". Så skrev ing. Goos på korthälsningen ovan.

På Viti Levus västkust tuffar ännu några sådana här gamla ånglok, som orkar dra enorma släp på ända upp till 200 vagnar. Till många ledsnad har de nu börjat ersättas med mer effektiva diesellok.

hittar dem som duktiga och driftiga affärsmän, taxichaufförer m. m. Men fortfarande behåller de sin särprägel och går även till vardags omkring i sina saris etc.

Den näst största kategorin är ursprungsbefolkningen fidjianerna (ca 170 000), en blandtyp av melanesier och polynesier. De bor till största delen på landet i rymliga hyddor med högt i taket. "Bules" som husen heter på deras eget språk består av ett enda stort rum. De är gjorda av kokesträ och mycket välbyggda trots att de inte hålls ihop av en enda spik. I stället används kokosrep.

Hibiscusblomma bakom örat

De fidjianska kvinnorna bär ofta vanliga västerländska klänningar, men har dessutom en

Den brittiska kronkolonin Fidjiöarna ligger i södra Stilla havet och är den östligaste ögruppen i Melanesien. De svarta strecken på kartan markerar flyglinjer.

Viti Levu, Fidjis huvudö. Ing. Goos bor under sin vistelse i staden Lautoka på västkusten, norr om den stora flygplatsen Nadi. I Ba på västkustens norra del och i Sigatoka längre söderut, invigdes i september 1968 vardera en LME-station. Fidjis huvudstad Suva ses i öns nedre högra hörn, på östkusten.

Fidjis biträdande inrikesminister Ratu D. Toganivalu talar vid invigningen av LME:s ARF 800 station i Ba. Till huvudön Viti Levu har LME hittills levererat två ARM, tre ARK och tre ARF-stationer. I Suva ska LME inom kort bygga ytterligare tre ARF-stationer.

marknad

Det låter väl lockande just nu ingenjör Jacq: under fem månader han åkte iväg besökte är.

All dessa öar i Melanesia Ba och Sigatoka.

fotsid svart underkjol. Och de är alltid prydda med en hibiscusblomma instucken i det mörka håret. Sitter blomman bakom högra örat betyder det att kvinnan är gift, finns den bakom det vänstra visar det att hon är ledig för äktenskap. Även många av männen klär sig i svarta kjolar — men de är knälånga och påminner om höftskycken.

Det är uteslutande fidjianser som äger marken. Andra kan enligt lag inte köpa en enda jordbit. Däremot går det utmärkt bra att hyra områden. Den här bestämmelsen, förklarar ing. Goos, har kommit till för att värna om att marken inte hamnar i främmande händer. I övrigt är Fidjiöarna synnerligen köpvänligt — här råder nämligen skattefritt. Turistnäringen ger troligen Fidji så pass kraftiga inkomster att det räcker för att finansiera administration o. dyl.

Telefonstationer på pelare

— Vad beträffar telekommunikationerna, nämner ingenjör Goos när vi kommer in på det ämnet, lägger man som LM:are snabbt märke till att Fidjis samtliga telefonstationer står på pelare. Fönstren är oftast försedda med jalusiliknande, kraftiga betongplank.

Den här speciella konstruktionen beror på de orkaner och

översvämningar som man dras med under regnperioden, vilken infaller under årets första fem månader.

Alla telefonförbindelser förmedlas via radiolänkar, något som ställer sig billigare än över kablar. Knuten i nätet är den centrala radiostationen på ett av öns högsta berg. South Ridge, 1 070 meter över havet.

— Det har ibland hänt att orkanerna under regnperioden är så kraftiga att t. o. m. höga an-

tenntorn till radiolänkarna vräcks omkull, trots att de är gjutna i betongfundament, berättar ing. Goos.

Vindarna kommer in från öster och tar alltid samma väg — i den lokala telefonkatalogen finns därför en särskild karta som visar hur de sveper fram. Var de översvämningar väntas, som följer i spåren på orkanerna, meddelar man i radion.

— Men fullt så ruskigt som vädret kan verka efter den här beskrivningen är det inte. Det regnar bara tre korta omgångar per dygn, och man vet exakt vilka tider skurarna kommer. Dessemellan råder det underbaste solsken. Temperaturen på dagen varierar mellan 25—38 grader, säger ingenjör Goos till sist, som kanske just nu ligger på en av Fidjiöarnas solmättade stränder och tar sig ett bad i Stilla havet eller simmar med laddat harpungevär på undervattensfiske bland korallreven...

Del av den manuella LME-stationen i Lautoka, avsedd för specialtjänster, myntapparater och assistans. Stående bredvid ing. Goos en äkta fidjianska med karakteristisk, fotsid svart underkjol.

Ett fidjianskt litet charmtroll, prytt enligt traditionen med en vackert röd hibiscusblomma i håret. Som synes sitter den vid vänstra örat, ett tecken på att hon är ogift. På gifta kvinnor är den alltid instucken vid högra örat.

FRÅN FÖRETAGS- NÄMNDERNA

KH-verkstaden 18/2

Förslagsverksamheten

Fyra förslag har belönats med tillsammans 350 kr. Det påpekades att vid muntligt givna förslag till arbetsledare måste besked lämnas om förslaget ska vidarebefordras till förslagskommittén.

Skiftarbete för Televerkorder?

För att klara Televerkets stora order på BCA-satser kan det bli nödvändigt med skiftarbete, som dock ska försöka undvikas. Första leveransen satser har levererats.

Kugghjulstillverkningen fortsätter åtminstone fram till semestern. När inläggande order på X/Y-väljardetaljer är tillverkade kommer den del av gruppen som inte går till SÖ och KA att flytta till MÖ.

På lindningen är ordergång en god och takten kommer troligtvis att ökas något. Förbindning och provning har fungerat tillfredsställande.

LMS 19/2

Förslagsverksamheten

Sammanlagt 30 förslag behandlades, varav 11 belönades med totalt 2 450 kr.

Ett förslag från fru **Kerstin Rehn**, LMS Mellersta Region i Örebro, vilket avsåg en förenklad framställning av orienteringsritningar för brandalarmanläggningar belönades med 600 kr och kan ev. premieras ytterligare. Förslaget innebär en väsentlig tidsbesparing och kommer med stor sannolikhet att praktiskt tillämpas inom en snar framtid.

Styrkommittéer

Styrkommittéer har bildats för att få en viss styrning av verksamheten inom bolaget.

- **Ledningsgruppen EK** för allmänna styrfrågor. 12 sammanträden/år.

- Gruppen RK för rationaliseringsfrågor. 12 sammanträden/år.
- Gruppen MK för marknadsfrågor. 12 sammanträden/år.
- Gruppen LK för logistikfrågor. 12 sammanträden/år.
- Framtidskommittén FK för långsiktig produktutveckling. 4 sammanträden/år.
- Gruppen TK för tekniska frågor. 6 sammanträden/år.
- Gruppen SK för Sverigefrågor. 4 sammanträden/år.

Automatisk offertutskrivning

En undersökning är på gång betr. automatisk utskrivning av offerter på olika språk.

Maskiner finns för ändamålet. Utskrift sker med hjälp av hålfremor och olika avsnitt av dessa kan kopplas ihop. Systemet kan tänkas användbart för instruktioner inom Ma, Tr och Ee.

Riksdagens voteringsanläggning

LMS kommer troligen att leverera en ny voteringsanläggning för Riksdagen. Den gamla kommer förmodligen att läggas i "malpåse". Danska regeringen har visst intresse för den lik- som myndigheter i Chile.

Diverse frågor

- Ny telefonkatalog är på gång.
- LMS-folkets nya organisationspärm bör vara klar under mars.
- Om nyanställda hos LMS kan beredas tillfälle att vara med på visningarna av HF är under behandling.
- Personliga samtal pågår sedan en tid tillbaka med personalen på Lp. De har tillfrågats om de är intresserade av att flytta till Oskarshamn. (Ett centrallager för LMS produkter är under byggnad i OS. Det beräknas klart under våren nästa år). Av omkring 40 personer beräknas högst 10 vara villiga att flytta. Undersökning på-

går om ev. omplaceringar inom LMS eller annan LME-instans.

ÖR-fabriken 20/2

Läkarstation

Arbetet med en gemensam läkarstation har nu kommit så långt att en arbetsgrupp har bildats med uppgift att planera rekryteringen av läkare och sjuksköterskor.

Om personal och kostnader

Gruppen anställda under 30 år kostar ÖR 3—4 gånger mer än gruppen över 30, visar en utredning som nyligen blivit klar.

Under 1968 lade ÖR ned 642 000 kr på utbildning. Omfattningen av personal, spec. för gruppen kvinnor under 30 år, är mycket hög. Under 1968 slutade 111 kvinnor och av dessa var 72 under 30. Som skäl uppgavs följande: 17 flyttning till annan ort; 18 annat arbete eller yrke; 30 sjukdom eller familjeskäl; 20 vård av hemmavarande barn; 6 bostadsförhållande; 4 missnöje med lön; 2 otrivsel med arbete och arbetsförhållande. Övriga 14 blev av olika anledningar friställda.

KABELVERKET 24/2

Förslagsverksamheten

Sex förslag har belönats med tillsammans 2 625 kr. Hr **Ture Österberg** fick högsta beloppet (1 425 kr) för en anordning för automatisk överföring av kabeln från en upptagningstrumma till en annan.

Under 1968 inlämnades 92 förslag. 63 procent (58 förslag)

belönades med totalt 14 305 kr, vilket är nästan dubbelt så mycket som tidigare betalats ut under ett år.

Dagsläget

Produktionen av papperskabel och plastisolerad standardkabel ligger i stort sett enligt beställningarna, nylonisolerade ledningar och skärmade något efter.

En årsbeställning har inkommit från North Electric Co i USA på stationskabel.

Förhandlingar pågår med ett flertal länder i Latinamerika, men kanske framförallt i Asien. Även i öststaterna söker Kabelverket utöka sin marknadsandel.

Japanerna är svåra konkurrenter i ett par av länderna i mellersta Östern.

Betr. Televerkets beställningar för året beräknas de bli lägre än under närmast föregående budgetår.

Telekabeldivision bildas

En telekabeldivision ska bildas inom Sieverts Kabelverk, Kabelverket i Älvsjö och Hudiksvallsverkstaden. Administration sker från Älvsjö

Tillverkningen vid SKV koncentreras till kraftkabel. Produktionen av långdistanskablar överflyttas till Hudiksvall.

Flyttningen av maskinerna från SKV till HL sker i etapper. De beräknas vara klara: 1/6, 15/8, 1/12 och 1/2 1970. En tillbyggnad på 6 250 m² (färdig 1/12) ger HL en total fabriksyta på 38 250 m².

När överflyttningen är helt klar beräknas personalstyrkan vid HL uppgå till 325 personer, fördelade på 275 arbetare och 50 tjänstemän. Hos KV i Älvsjö kommer det att finnas 410 arbetare och 240 tjänstemän.

Tolv "100-lappar" i premie

Vid sammanträde i företagsnämnden vid Sieverts Kabelverk i Sundhyberg den 17 februari i år fick Martin Michailoff — maskinreparatör vid gummi- och plastavd. — genom lotning en extrapremie på 1 200 kronor för ett under 1968 inlämnat förslag. Tidigare har detta gett honom en belöning på 150 kr.

Förslagskommittén har satt upp en vinst på 1 200 kronor som skulle lottas ut bland dem som fått förslag antagna under 1968.

Martin Michailoffs bidrag var "Ställning för melinexband vid spruta".

Vi gratulerar den glade vinnaren!

Dagsläget

Produktionsresultatet för moderbolagets verkstäder låg 1968 15 procent över 1967 års.

SÖ:s bundna kapital har — trots besvärligt sortiment — minskat till planerad nivå ett år snabbare än beräknat.

Under juni kommer kraftaggregatet BMN att överflyttas från TV. Det påpekades att det är mycket närbesläktat med de strömförsörjningsaggregat som redan finns hos SÖ.

Produktionsökningarna inom SÖ kommer att kräva nyanställningar i april då de nya produkterna från Vt 36 på HF är överflyttade. I dag har man ett behov av ca 20 nya arbetare.

Nybygget

Besiktningen av entré och läkarmottagning beräknas ske den 18/3. Inflyttningen i stora hallen ska vara klar under mars/april, provrummet i slutet av april. Detaljförrådet flyttas efterhand och bör vara i ordning före semestern.

Allmänt var man inom nämnden nöjd med nybygget, men

det påpekades att bullret var mycket kraftigt i svarvarverkstaden och att värmen varierade mycket i omklädningsrummet. Bullerproblemet behandlas f.n. inom skyddskommittén.

HL-verkstaden 26/2

Betr. yrkesskador 1968

Under 1968 inträffade inga yrkesskador som resulterade i frånvaro en hel dag eller mera.

Övriga frågor

- Lokal kommer att ordnas att verkstadsklubben.
- När överflyttningarna från SKV är klara kommer fler verktyg och reservdelar att läggas upp.
- Inom fritidsverksamheten är det endast idrotten som kommit igång. Tävlingar har hållits i bowling, fotboll, hockey-böckey och skidor.

OBS!

SE ÄVEN OVAN UNDER KABELVERKET!

Arbetsledareklubben vid HF, TV, CL, m. fl.

höll årsmöte den 7 februari varvid följande styrelse valdes:

Ordförande

Gunnar Johansson, Vt 37

Vice ordförande

Lennart Stranneborn, Vt 17

Kassör

Herbert Johansson, Vt 11

Sekreterare

Torsten Tillman, Vt 02M

Vice sekreterare

Gustav Levin, TV/Vt 742

Suppleanter

Tore Lindqvist, Vt 03

Gösta Wallin, CL

Studeombud

Sven Hernblad, Vt 15

Överst ses **Robert Löfling**, f. d. Vt 32, och därunder fr. v. **Sven Fröderberg** och **Helge Gustavsson**, båda f. d. Vt 39.

Arbetsledareklubben vid KA

har hållit årsmöte och valt följande styrelse för 1969:

Ordförande

Karl Sundberg, Vt 957

Kassör

Gösta Larsson, Vt 907

Sekreterare

Nils Strömberg, Vt 962

Styrelseledamot

Sven-Ove Andersson, Vt 939

Klubbmästare

Gösta Johansson, Vt 955

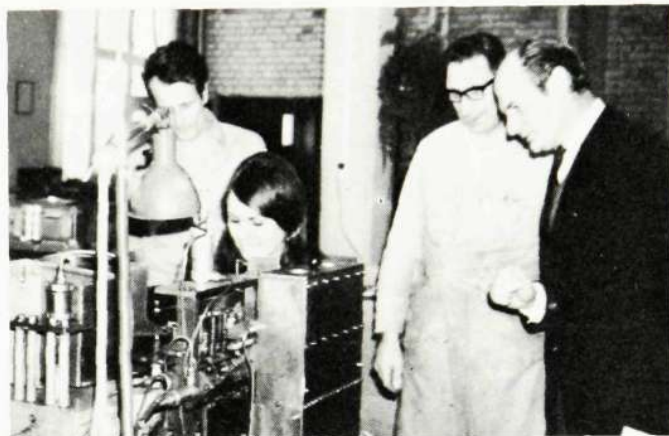
Hjälp åt tjänstemän under sjukdom

På sin 65-årsdag 1934 skänkte direktör Hemming Johansson ett belopp som insamlats bland tjänstemännen att användas som grundplåt till en hjälpfond för tjänstemän inom Telefonaktiebolaget L M Ericsson.

Fondens syfte är att lämna tillfällig ekonomisk hjälp åt fast anställda tjänstemän, vilka genom egen eller närmast anhörigs sjukdom blivit nödställda. Bidrag från fonden kan även utdelas till tjänstemän i dotterbolag som bildats genom utbrytning från moderbolaget.

Har ni problem med er ekonomi under en ej alltför kortvarig sjukdomsperiod sänd en ansökan till fonden. Känner ni någon som är sjuk kan ni hjälpa denne med en ansökan.

Ansökan ställs till *Styrelsen för Hemming Johanssons Kamrathjälpsfond, Telefonaktiebolaget L M Ericsson, Fack, 126 11 Stockholm 32.*

Skyddsombudet Per Wedmark diskuterar med verkmästare Tore Hedberg en skyddsfråga rörande en maskin för nitning av pertinaxskenor på stolpar för multipelplattor till 500-väljare. Flickan heter Maj-Britt Backström.

Inga olycksfall 1968 vid DO

Vid Delsbo-verkstaden förekom inga olycksfall under hela 1968, varken inom fabriken eller till och från arbetet.

Verkmästare **Tore Hedberg**, föreståndare för Delsbo-verkstaden, kommenterar det fina resultatet:

— Vi har propagerat en del både muntligt och skriftligt. Förutom sedvanliga skyddsanslag inom verkstaden har vi haft en särskild skylt uppe, vilken visat antalet olycksfall under senaste kvartalet och för året. Den har glädjande nog hela tiden legat på noll. Den fina siffran får tillskrivas de energiska skyddsombuden och personalen som följt säkerhetsföreskrifterna till punkt och pricka.

Skyddsingenjören **Jonne Söderberg** vid Söderhamnsfabriken, som Delsbo-verkstaden administrativt tillhör, är imponerad av framgången.

— Jag hoppas bara att man nu inte slår sig till ro i Delsbo nöjda med det uppnådda resultatet, säger han. Det behövs alltid en fortlöpande kontroll och det fordras även att man på alla

vis håller aktiviteten uppe för skyddsverksamheten och alltid försöker komma på nya idéer för att få personalen skyddsmedveten, framhåller han till sist.

Kommunikationsminister Svante Lundkvist besökte under mars HF i Midsommarkransen. Han ses här intresserat följa Vek Harry Anderssons arbete med kvalitetsbedömning av jacklister.

"Man kan ju inte ens se vad det föreställer"

Konstföreningens ordförande på HF verkmästare Einar Österlund ger här några reflexioner kring människors beteende och tyckande när det gäller konst "som inte föreställer någonting".

Varför måste konst vara föreställande? Denna djupt rotade uppfattning stöter man ofta på när konst diskuteras i något sammanhang. När tyckandet inte räcker till längre måste man finna ett argument och då kommer vanligtvis "man kan ju inte ens se vad det föreställer". Då förväntas naturligtvis att diskussionen ska avstanna och att den icke föreställande konstens försvarare omgående ska dra sig tillbaka — tyst och skamsen. Det är rätt egendomligt, att människor som villigt och glatt hänger med i modets växlingar och även accepterar priset för detta, tydligen anser att konsten är undantaget som bekräftar regeln i denna förändringens värld.

Konsten bygger på tradition, men präglas av sin egen tid. Dess ansikte utåt förändras

ständig. Men det är med konst som med så mycket annat — det är inte det yttre som är det viktigaste. Det mest väsentliga är funktionen. Om en bild inte fungerar som budbärare, kan den ju ändå vara mycket beskrivande och detaljerad — men blir ändå aldrig ett konstverk. Att man också måste ordna sina egna mottagningsförhållanden borde väl vara tämligen självklart för alla LM:are.

I stället för att som många gör, febrilt söka efter vad ett konstverk föreställer, och på så sätt redan från början spåra ur, ger det oändligt mycket mer, att redan från början försöka se helheten och avnjuta färg och form utan att distraheras av oväsentligheter.

Inom Konstföreningen försöker vi att visa konst i alla tekniker — och så gott som det nu går — även variera mellan föreställande och icke föreställande konst.

Vi har många gånger märkt med hur liten förståelse och uppskattning den verkligt radikala konsten möts. Många har talat om för oss hur litet existensberättigande den har. Men det är

Ett exempel på icke föreställande konst. "Olika vägar" litografi av Felix Hatz. — En harmonisk och genomarbetad bildbyggnad i utökt form och färg. Litografien kommer att ingå bland vinsterna i Konstföreningens värdragning.

väl kanske också så att indignationen över något man inte förstår, lättare tar sig uttryck och hörs bättre, än det ointresserade eller någon gång instämmande mumlet.

I en utställning av ett 30-tal konstverk är det tämligen självklart att inte allt kan vara av samma kvalitet. Det är också naturligt att en person föredrar några tavlor framför andra. Men varför tar man ofta de konstverk man tycker sämst om som exempel för bedömningen av alla de övriga? Sådant är verkligen svårt att förstå.

Konstnären borde faktiskt ha rätt att bli hörd innan domen faller. Man bör ge honom likasom alla andra medborgare i

samhället rätt att förklara vad han vill ge uttryck för i sitt arbete. Är man inte på något sätt intresserad av vad konstnären vill säga har man chansen att gå förbi det man inte tycker om med ett förnuftigt konstaterande "det här förstår jag inte!". Det förefaller kanske som vi inom Konstföreningen inte önskar kritik eller debatt — men i så fall har jag uttryckt mig dåligt.

Vi försöker efter bästa förmåga visa konst med innehåll och har den något att ge kommer säkert mottagarna att reagera. I annat fall skulle vi betrakta denna fritidsaktivitet som tämligen ointressant.

Einar Österlund

Då var det ädelträ i LME-telefonerna

— Så här såg min arbetsgrupp ut på amerikanska träpoleringen hos LME på Döbelngatan vid tiden under första världskriget.

Det berättar Alice Ekblom, 80 i höst och pigg LM-veteran när hon en kall vinterdag tittar in på Kontaktens redaktion. Ur ett brunt kuvert tar hon fram några mer än halvsekelgamla, lite gulnade foton, "som kanske kunde intressera er".

Amerikanska träpoleringen som sorterade under snickeriet var en betydelsefull sektion. Och det berodde på att LME:s alla telefonapparater och växelbordsstommar var försedda med delar i ädelträ, förklarade fru Ekblom. Och vi elva damer på sektionen såg till att glansen i ytan togs fram genom att omsorgsfullt pensla varje detalj med fernissa.

— LME:s skinande produkter hade rykte om sig att vara mycket vackra, berättar hon.

Ädelträet i telefoner avsedda för export till Orienten bestod av teak — för att tåla det varma klimatet där. I övrigt hade man valnöt. Stommarna tillverkades ofta av Kuba-mahogny, något som för övrigt ansågs väldigt fint.

— Vad hände med produkterna efter penslingen? undrar vi.

— Ja, sen slipades de med pimpsten och sköljdes innan de än en gång fernissades, nu i ett annat, mera dammfritt rum.

Fru Ekblom — som fram till 1921 hette fröken Bergkvist — arbetade hos LME i närmare 45 år: ända från 1906 till 1951. Tiden 1906—24 var hon på amerikanska träpoleringen och därefter — fram till 1937 — höll hon på med vitkokning av metaller och detaljtillverkning för elmätare. När LME flyttade ut till Midsommarkransen blev det

På amerikanska träpoleringen vid LME-verkstaden på Döbelngatan i Stockholm arbetade under första världskriget totalt elva kvinnor. Här syns (2:a fr. h.) Alice Ekblom (på den tiden med efternamnet Bergkvist) med sina gruppkamrater. Fr. v. Anna Lilby (f. Jonasson), Hedvig Jonsson (f. Ljungkvist) och Anna Djurberg (f. Blom).

mest hemarbete med kabelsyning, fjädergruppshopsättning, avsyning m. m.

Denna i LME-sysslor mångkunniga och bevandrade dambor numera ensam i en lägenhet

fyra trappor upp på Rörstrandsgatan. Därifrån har hon, enligt egen utsago, en av Stockholms vackraste utsikter. Bl. a. kan hon se HF:s karakteristiska, smalhöga torn.

Löneförhandlingar

Fackföreningsårets naturliga höjdpunkt är givetvis årsmötet, när räkningen för det gamla året görs upp, och siktet ställs in för ett nytt verksamhetsår.

Men frågan är väl om inte de årliga löneförhandlingarna kan sägas vara den känslomässiga höjdpunkten. Sällan ser man så välbesökta möten, och sällan svallar lidelserna hetare än när förhandlingsresultatet redovisas.

Det kan därför vara av intresse att säga några ord om hur en löneförhandling går till.

Hur går löneförhandlingen till?

Den serie av kontakter mellan bolaget och SIF-klubben, som en årlig lönerevision innebär, kallas förhandlingsordning.

Ser man bakåt i tiden, finner man, att den nu tillämpade förhandlingsordningen i stort sett har fungerat oförändrad sedan 1955, när de lokala förhandlingarna strandade.

Utformningen är följande

- Klubben får förbundets ut-

redning som visar medlemmarnas relativa löneläge för varje enskild medlem och för gruppen som helhet.

- Från personalavdelningen överlämnas listor som visar om det varit några löneförändringar efter senaste allmänna lönerevisionen.
- Huvudförhandlarna tar kontakt med bolagsledningen och för fram sina synpunkter på de allmänna förutsättningarna för en justering av lönerna. Man tar bl. a. hänsyn till konjunkturförändringar etc. och lägger fram siffror som visar hur företaget lönemässigt ligger i förhållande till jämförbara företag inom Stockholmsområdet.
- Klartecken ges till sektionsförhandlarna som kontaktar avdelningscheferna och framför sina synpunkter på den individuella lönesättningen.
- Bolagsledningen överlämnar listorna med de preliminärt satta nya lönerna till huvudförhandlarna. Listorna granskas med avseende på

SIF-klubbens huvudförhandlare i lönefrågor med fr. v. Stian Kvastad, T/KbgC, Werner Sundell, X/BnC, Artemi Kullerkupp, TVts, och Rune Axenborg, VkmC.

det gruppvisa löneutfallet och går därefter till sektionsförhandlarna som koncentrerar sig på vad som föreslagits för den enskilde löntagaren.

- Sektionsförhandlarna kontaktar bolagsledningen för att ta upp frågor kring individuella lönesättningar som förefaller att ha behandlats otillfredsställande.
- Uppgörelse träffas om de nya lönerna och bolaget meddelar resultatet.

Mellan här uppräknade punkter i förhandlingsgången ligger en hel del underhandskontakter mellan parterna, och oftast även ett omfattande utredningsarbete på båda sidor om förhandlingsbordet.

Nämnas kan att årets förhandlingar är klara och att de nya inkomsten kommer på april månads lönebesked.

Som SIF:s huvudförhandlare (se bild) i lönefrågorna har i år klubbordf. **Werner Sundell**, X/BnC, vice ordf. **Stian Kvastad**, T/KbgC, sekt.ordf. **Rune Axenborg**, VkmC och sekt.ordf. **Artemi Kullerkupp**, TVts, fungerat.

Huvudförhandlarna biträds (som antytts ovan) i regel av tre sektionsförhandlare för varje sektion. En målsättning finns — en förhandlare på 100 medlemmar.

Genom sektionsförhandlarna får man detaljkännedom om de individuella förhandlingsfallen. Detta är nödvändigt, och faktiskt en förutsättning för att en löneförhandling ska kunna genomföras med framgång.

Koncernmästerskap, skidor

Seniorer, 15 km

1. Lars Persson, SÖ	1.26.14
2. Lars Lövdahl, BO	1.27.17
3. Bernt Persson, SÖ	1.27.39
4. Rauno Risto, RIF/S	1.27.41
5. Göran Persson, SÖ	1.29.00
6. Bo Askerud, RIF/S	1.30.11
7. Matti Isola, SÖ	1.30.18
8. Gösta Grahn, HF	1.32.37
9. Börje Henriksson, HF	1.34.45
10. Ingvar Eriksson, BO	1.36.33

Yngre oldboys, 15 km

1. Sune Persson, SÖ	1.23.23
2. S. O. Sundell, SKV/S	1.26.52
3. Valter Bolme, HF	1.32.43
4. Folke Lundberg, RIF/S	1.38.11
5. Alvar Dahlberg, HF	1.41.18

Äldre oldboys, 10 km

1. Svante Söderholm, HF	55.56
2. Ingvar Blom, HF	56.14
3. Arne Asenlund, HF	58.26
4. Nils Larsson, HF	59.27
5. Bertil Eriksson, SÖ	1.01.17

Veteraner, 10 km

1. Ragnar Brannerud, HF	1.05.52
2. Thure Eriksson, HF	1.06.31
3. Stig Larsson, SRA/S	1.06.50
4. Rolf Ordell, RIF/S	1.06.54
5. Karl-Erik Degerman, SÖ	1.07.30

Motionsklass, 5 km

1. Lauri Kiiskinen, KV	30.59
2. Olov Öberg, HF	32.15
3. Ragnar Johansson, MI	36.46
4. Kjell Appelgren, HF	37.08
5. Leif Svanberg, HF	37.42

RESULTATBÖRS

Damer, 5 km

1. Britt-Marie Rehnberg, SÖ	37.23
2. Ingrid Persson, SÖ	39.11
3. Vivi-Ann Jaktlund, HF	40.03

Lagtävling, 3-mannalag

1. SÖ I	3.50.54
2. HF I	4.01.16
3. SÖ II	4.03.07
4. RIF/S	4.04.46
5. HF II	4.08.20
6. BO	4.15.20
7. HF III	4.22.54
8. HF IV	4.28.44
9. SRA/S	4.57.22
10. KV	5.09.25

Vasaloppet

Listan publiceras med reservation för att någon eller några kan saknas inom koncernen.

943 Reino Risto, RIF	6.22.31
1075 S.-O. Sundell, SKV	6.29.09
1331 L.-E. Andersson, HF	6.39.03
1970 Ulf Yngve, SKV	7.01.19
2173 Nils Larsson, HF	7.07.04
2448 Sixten Andersson, SKV	7.14.56
2556 Ivar Törnsten, SKV	7.18.40
3120 Lars Lövdahl, ERGA	7.36.21
3152 Bertil Eriksson, SÖ	7.37.14
3196 K.-E. Degerman, SÖ	7.38.52
3411 K.-E. Lindgren, TV	7.45.17

3491 Karl Löf, SKV	7.47.54
3972 Erik Nyman, SÖ	8.02.41
4353 K.-O. Arvidsson, ERGA	8.14.29
4852 Einar Holm, TV	8.28.56
4985 K.-E. Andersson, HF	8.32.55
5208 Thore Johnsson, SÖ	8.41.12
5692 Pentti Kerovirta, KV	8.57.42
5939 Anders Söderberg, SRA	9.09.11
6411 Uno Jehler, HF	9.38.17
6840 Svante Svensson, SRA	10.25.56

LME IK (HF)

Skidororientering

Seniorer

1. Ingmar Andersson, X/Kde	2.10.30
2. Jens Andersson, X/Sf	2.12.30
3. Svante Ång, X/Kga	2.14.35
4. S. E. Petterson, Vt	2.20.28
5. Bertil Sundberg, Vt	2.25.45

Yngre oldboys

1. Alvar Dahlberg, X/Zo	2.54.20
-------------------------	---------

Äldre oldboys

1. Arne Asenlund, X/Sf	2.22.05
2. Bertil Noro, X/Kfu	2.48.10

Veteraner

1. Ragnar Brannerud, Vt	2.24.38
15	2.24.38
2. Helge Johansson, K	2.40.35

Korphockey

1. Vt 03
2. Dtg
3. VA
4. X/B

LME IK (KA)

Simning, Polisen — KA-varvet — KA

50 m. fritt, seniorer

1. Bernt Persson, KA	32.1
2. Bo Snaar, KA-varvet	32.1
3. Hansson, Polisen	33.5

100 m. bröst, seniorer

1. Bernt Persson, KA	1.37.9
2. Stengård, Polisen	1.39.8
3. Norrman, KA-varvet	1.45.2

25 m. fritt, oldboys

1. Roy Andersson, KA-varvet	14.7
2. Gösta Lindström, KA	15.2
3. Karl Lokby, KA-varvet	15.8

50 m. bröst, oldboys

1. Roy Andersson, KA-varvet	43.5
2. Gösta Lindström, KA	44.2
3. Karl Lokby, KA-varvet	46.8

Lagkapp, 6 x 25 m.

1. Karlskronavarvet	1.28.1
2. Karlskronafabriken	1.33.1
3. Polisen	1.40.4

Slutställning

1. Karlskronavarvet	44 p
2. Karlskronafabriken	40
3. Polisen	18

Herr Evert Nilsson, K 11, hade maken med sig när bolaget bjöd på kaffe m.m. i direktionskaféet för den nyblivne silverplakettören. Övering. Ingemund Frisinger studerar noga det mindre vanliga förtjänsttecknet.

Avsynare silverman

På sin 68-årsdag kunde Evert Nilsson, K 11, motta silverplakett och LM-aktier för 50 års bolagstjänst. Uppvaktningen ägde rum i HF:s direktionskafé. HF:s verkstadschef Sture Edsman ombesörjde överlämnandet den 31 mars.

Det var 1919 som Evert Nilsson anställdes vid L M Ericsson. Han började på avd. 1, där han borrade och fräste räkneverkstommar till elmätare. Sektionen höll till i ett litet annex — Sveahuset — intill huvudverkstaden på Tulegatan.

Från omkring 1925 och ungefär tjufem år framåt blev det 500-väljare till automatiska telefonstationer för hela slanten. Fram till mitten av trettioalet satte han ihop dem och därefter arbetade han med väljarna på finmekaniska avd. 19.

— Och där stod jag och fräste kuggjul till 500-väljare i tre år, innan jag blev uppsättare på samma ställe, berättar han.

Det senare jobbet fortsatte Evert Nilsson med även efter flytningen till Midsommarkransen — utom något år när han var avsynare på avd. 11.

År 1950 överfördes han för gott till tillverkningskontrollen och placerades på Vt 11 med huvudsaklig uppgift att kolla svetsningsdetaljer.

Guld fick Evert Nilsson 1960. Vid sidan av arbetet har Evert Nilsson på 20- och 30-talen medverkat i LME:s lag i handboll, varpa och bowling.

Under pressläggningen nådde oss det smärtsamma budet att Evert Nilsson avled natten mellan den 8 och 9 april.

Välkomna med insändare! Skriv kort om sådant som kan intressera många LM-are.

Det går bra att skriva under signatur, men namn och avd. ska biläggas. Adressen är: "Hallå redaktören", Kontakten, L M Ericsson, Fack, 126 11 Stockholm 32.

Kontakten som nyhetsorgan

Varför kommer inte personaltidningen först med en nyhet som berör LME?

Jag tänker närmast på bildtelefonen. Efter att LME haft "Open House" för journalister, skrevs i dagspressen att LME har börjat använda bildtelefonen internt. I artikel i Kontakten 8/

1968 om bildtelefonen nämndes inget om att detta skulle ske inom så kort tid. Tacksam för svar. Vt 36/10916

Svar: I och med att tidningen numera kommer med 10 nr per år (tidigare 6) hinner "en nyhet" aldrig bli riktigt gammal. Vetskapen om en viktig händelse etc. kan ibland komma när tidningen ligger under slutarbetet på tryckeriet. Red. tvingas då vänta med publiceringen.

Betr. bildtelefonen så har en hel del skrivits mer eller mindre på "känn" i pressen. På sidorna 36—37 hittar sign. Vt 36/10916 en redogörelse om bildtelefonen med de fakta som kan ges om en produkt som marknadsmässigt är ett oskrivet kapitel.

Mera bolagspengar till idrotten

Vid LME:s Idrottsförbunds årsmöte den 22 mars beslöt representanter för 32 klubbar om fördelningen av bolagets anslag som i år höjts med 6 000 kronor till 81 000.

Arrangörer för KCM-tävlingarna nästa år utsågs: KR för handboll, bordtennis och bowling, HF för simning och badminton, KV för terränglöpning, GV för femkamp herrar och trekamp damer, BO för varpa samt ÖR för orientering.

Till ordf. omvaldes Lennart Nordström, ÅR/For, och till

kassör nyvaldes Anders Klingberg, HF/X/ Oef. Övriga: sekr. HF/X/KeC Stephan Kullberg, CL/LhC Rune Gustavsson och idrottskonsulent Henry Forsberg.

Förre kassören, Uno Jehler, HF/RfC, avtackades med blommor för ett 27-årigt kassörskap. Jehler skänkte ett vandringspris inom skididrotten. Detta ska erövas fyra gånger utan ordningsföljd till den som på KCM får bästa tiden på långa banan. I år tog Sune Persson från Söderhamn första inteckningen.

I pension

Här omnämns endast guldmedaljörer.

■ Erik Engkvist, X/YmC, anställdes 1926 efter ingenjörs-examen som schemaritare på LME:s ritkontor. Efter ett halvårs verkstadspraktik överfördes han 1928 till avdelningen med arbetsuppgifter inom området för manuella växlar och stationer. Till en början ägnade han sig åt orderbehandling och senare åt konstruktioner.

År 1954 utnämndes han till sektionschef. Engkvist fick då ansvaret för såväl teknik som försäljning av manuella stationer och växlar över hela världen.

Guld fick han 1964. Han pensionerades den 1 april.

■ Gottfrid Hansson, Vt 17, började 1930 vid LME som verkstadsarbetare, men fick omgående ett specialuppdrag: att lägga upp bolagets första kortregister för verktyg. Detta pionjärarbete, som tog fyra år, omfattade registrering av ca 40 000

verktyg på Vt 12, pressaravdelningen. Samtidigt förestod han avdelningens verktygsförråd. 1945 blev han förman på avdelningen, som numera heter Vt 17.

Hansson har under senare år haft hand om såväl verktygsförrådet som materiallagret på Vt 17 och ansvarat för glödningen på avdelningen. Han guldmedaljerades 1964 och av gick med pension den 31 mars.

■ Edvin Johansson, Vt 60, har under hela sin LME-tid ägnat sig åt förrådsarbete och godsmottagning. Åren 1919—25 var han anställd vid Industri A.-B. H. T. Cedergren på Norra Smedjegatan i Stockholm. När företaget under 20-talet gick upp i LME, kom Johansson till förråd 56 vid LME:s verkstad på Tulegatan.

1928 flyttade Johansson till Vt 60, där han tjänstgjort fram till pensioneringen den sista mars i år. Han har haft ansvaret för synnerligen stora värden, bl. a. som förman för det förråd, där allt guld och silver som ingår i HF:s produktion, förvaras. Samtidigt har han också haft hand om bl. a. olje-, kemikalie- m.fl. förråd samt godsmottagningen (Vt 66).

Guld fick han 1959.

◀ Förman Gottfrid Hansson, Vt 17, bläddrar i minnesalbumet medan avd.kollegan Karl Tillman och skrivbiträdet fru Birgitta Johannesson ser på.

Förman Edvin Johansson vid arbetsplatsen i godsmottagningen.

Blommor och pensionering hör ihop. Instruktor Axel Karlsson, KV/Vt 11, liksom fru Gunhild

Johansson, KV/Vt 13, utgjorde inga undantag.

■ Fru Gunhild "Gullan" Johansson, KV/Vt 13, började vid Kabelverket 1923. Efter en anställningstid på sju år blev hon som så många andra damer hemmafru under några år. 1935 återanställdes hon på KV.

Under större delen av sin 41-åriga tjänst har Gunhild Johansson arbetat med spinning av ledare till telefonnäten och med montering av dessa.

Bronsplakett fick hon 1952 och guldmedalj 1964. Pension 1 februari 1969.

■ Herr Axel Karlsson, KV/Vt 11, kom till Kabelverket 1926 och pensionerades den 28 mars i år. Han har därmed kommit upp i en sammanlagd anställningstid av 43 år.

Axel Karlsson var fram till slutet av 1963 anställd som trådlackerare. Tillverkningsenheten flyttades då till KA-verkstan. Han blev istället instruktör i linslageriet och på trådförtenningsavdelningen.

Brons fick han 1951 och guld 1964.

rummet är efter honom. Det är ett tomrum som inte kan fyllas, ty även om andra måste överta hans arbetsuppgifter, så kan ingen ersätta människan Erik Andersen. Vi skall minnas honom som en god arbetskamrat, som en skicklig medarbetare och framförallt som en helgjutten personlighet.

Fred Sundkvist

Curt Mårten Green

Curt Mårten Green

Överingenjör Curt Mårten Green, T/FC, avled den 8 februari 1969 efter en kort tids sjukdom.

Han var född den 19 februari 1927 i Mölndal och var således vid sin bortgång knappt 42 år. Han avlade ingenjörsexamen vid Tekniska gymnasiet i Göteborg och studerade senare vid Handelshögskolan i Stockholm.

Efter en tids anställning vid Mölnlycke Väveriaktiebolag började han i juni 1950 på dåvarande Telefonstationsavdelningen Y inom LME. Där inriktades hans verksamhet så småningom på försäljning av automatstationer i Finland, Italien och Orienten. I september 1961 anställdes han som konsult vid North Electric, USA. I oktober 1962 återvände han till LME i Stockholm och Telefonstationsavdelningen Y, sektionen för Afrika och Asien. I april 1964 flyttade han till Direktionsavdelningen Df och utnämndes till marknadschef för USA, Kanada och Oceanien. I januari 1965 utnämndes han till Vice President vid North Electric och chef för Telecommunication Division, en post som han innehade till dess han i januari 1968 anställdes som chef för Transmissionsdivisionens Försäljningsavdelning vid LME i Stockholm och samtidigt utnämndes till överingenjör.

Under sin verksamhet vid LME och North Electric kom Curt Mårten Green i kontakt med många viktiga marknader och flera grenar inom telefontekniken. Han bidrog verksamt till flera goda resultat, bl. a. deltog han i ett tidigt skede i LME:s försäljningsarbete inom telefonstationsområdet i Australien och ledde sedermera det

resultatrika arbetet vid North Electric's Telecommunication Division.

Curt Mårten Green blev därmed känd och uppskattad på många håll i världen. Som chef och medarbetare visade han ett utpräglat sinne för väsentligheter och hade alltid en uppfriskande syn på problemen i arbetet. Allt detta i förening med hans utåtriktade personlighet gjorde att han fick många vänner inom och utom bolaget.

Alla dessa vänner bland kunder, arbetskamrater och chefer känner stor sorg och kommer med saknad att minnas Curt Mårten Green.

Malte Patricks

Sten Engström

Födelsedagshyllningar

Ahlström, Emil, AR/X/Isb
Axén, Ove, AR/X/IsI
Baumbach, Thorkild, HF/Dtp
Berggren, Ann-Marie, HF/X/Yrb
Dahlberg, Ragnar, BO/G/XodC
Eklund, Rune, T/Frb
Elgeryd, Gustaf, HF/Vt 39
Erme, Harald, HF/X/Yrb
Hanses, Gösta, Riyadh
Hällkvist, Erik, HF/Vkm
Jansson, Tore, HF/B
Kalmén, Nancy, HF/X/Brpr
Lindberg, Martin, LMS/RM/Kk
Maclin, Erik, T/Fau
Olsson, Gunnar, AR/X/Yss
Ryr, Arne, BO/G/Ara
Rådeström, Erik, HF/X/Akr

Vänligt deltagande

Eriesson, Edia, HF/X/Bfar
Johansson, Gullan, KV/Vt 13
Larsson, Margit, HF/It
Lindqvist, Margit, f. d. HF/Gs
Samuelson, Herman, f. d. HF/Vt 27

Annan vänlighet

vid min makes och vår faders, Erik Andersen, HF/X/SC, bortgång

Anna Lisa Andersen Barnen

vid min makes och vår pappas, Ingvald Emanuelsson, MÖ/MI/Sda, bortgång

Emmi Emanuelsson Barnen

In memoriam

Erik L. Andersen

Erik L. Andersen

Civilingenjör Erik Andersen, X/SC, avled efter en kort tids sjukdom 11.3.69. Han var född 1922 i Määrum i Danmark. Efter examen 1946 vid Danmarks Tekniska Högskola kom han till LME, där han började det arbete inom telefonstationstekniken som han kom att fortsätta med till sin bortgång.

Erik Andersens första arbetsuppgifter gällde projektering och försäljning av stationer i utlandet. Han visade här snabbt en ovanlig förmåga att kunna analysera och finna goda och realistiska lösningar på de många tekniska och ekonomiska problem som uppkommer när ett telefonstationssystem skall inpassas i ett telefonnät. Han vann under åren en rik erfaren-

het på detta område som blev till stor nytta både för företaget och för dess kunder. Under en 3-årsperiod 1952—55 var han placerad i Libanon och ledde där installationsarbetet på de första 500-väljarstationerna i Beirut.

Erik Andersens inriktning på system- och schemateknik och hans kunnande på detta område gjorde att han under åren blev mer och mer engagerad i denna verksamhet och det var också naturligt att han i allt högre grad blev ansvarig för ledningen av den. I samband med en omorganisation förra året av Avdelningen för System- och Schemateknik inom Telefonstationsdivisionen blev han chef för denna avdelning.

Erik Andersen hade under sin anställning på LME i olika befattningar ett stort inflytande på utformningen av vår telefonstationsteknik och medverkande härigenom väsentligt till de framgångar LME haft på stationsområdet.

Erik Andersen var en människa som genom åren tillvann sig en allt större respekt och vänskap från alla dem som hade förmånen att få arbeta tillsammans med honom. Han fick också många vänner hos våra kunder och våra dotterbolag runt om i världen dels vid sina många resor i utlandet och dels vid deras besök här i Sverige.

När Erik Andersen nu är bort, så känner vi hur stort tom-

KCM på skidor

Snudd på deltagarkord trots "Hongkong" och dåligt väder

Arrangörerna av årets KCM på skidor (HF) hade som vanligt otur med vädret. Nysnö och nollgradigt före lockar inte precis till massdeltagande på skidor.

Av de 130 anmälda uteblev ca 30 av olika anledningar, "Hongkong" och väderleken fanns säkert bland dem.

Söderhamn var väl representerat, men för övrigt var det dåligt med anslutningen från företag utanför Stockholm. Det kan väl inte bara vara ekonomiska hinder? Hur är det med information och propaganda på företagen? För första gången var deltagare med från Hudiksvall och Kabelverkets idrottsklubb. Vi hälsar dem välkomna i den stora LM-familjen och hoppas de ska få nöje av sin medverkan inom olika idrottsgrenar.

Mästerskapen var som vanligt indelat i ett flertal klasser med seniorerna i majoritet. Segrare blev här **Lars Persson**, SÖ, med **Lars Lövdahl** från Erga i

Bästa tiden på 15 km vid KCM på skidor fick SÖ:s yngre oldboys Sune Persson, Vt 892, med 1.23.23. Han är mycket duktig i det vita spåret med bl. a. en placering som 17:e man i Vasaloppet och DM-seger i Hälsingland som främsta meriter.

Bollmora på andra och **Bernt Persson**, SÖ, på tredje plats. Perssönerna hos SÖ var talrikt representerade, och även på femte plats fanns en, **Göran Persson**.

Storåkaren bland yngre oldboys **S. O. Sundell**, SKV i Sundbyberg, fick denna gång se sig besegrad av söderhamnaren **Sune Persson**.

HF har många goda äldre oldboys, och det visade även resultatlistan från den här tävlingen (Se Resultatbörser). **Svante Söderholm** kom något före "obligatoriske" tvåan **Ingvar Blom**.

Att **Ragnar Brannerud**, HF, skulle vinna veteranklassen var ingen överraskning, men vem kunde tro att 60-åringen **Thure Eriksson**, var stark nog för en andraplacing.

Damklassen var mycket tunn. Intresset bland damerna för idrott överhuvudtaget är inte stort inom koncernen. Nu blev det dubbelt för SÖ genom **Britt-Marie Rehnberg** och **Ingrid Persson**. Senaste årens triumfator **Vivi-Ann Jaktlund** blev klart distanserad.

Segrare i motionsklassen blev KV:s friidrottare **Lauri Kiiskinen** med **Olov Öberg**, HF, som tvåa.

Så till sista har vi sorgebarnen inom vår idrott — juniorerna — som är obefintliga i så gott som samtliga idrotter.

Vi har tydligen ingen aktivitet på idrottsplatserna som är tillräckligt bekväm för det uppväxande släktet. En liten, liten uppräckning vore glädjande, men det är väl för mycket att hoppas på?

I lagtävlingen, med två man från långa och en från korta banan, vann SÖ I med HF I på andra plats.

H. F.

Det har varit premiär för LME-handboll i det nationella serie-systemet. De första stappande stegen togs i div. 6, och resultatet blev över förväntan — uppflyttning till en högre division. Från höger ses allroundspelaren Hasse Tejre, X/Ove, målvakterna Hans Olsson, X/OveC, och Lars Paulsson, X/Bs samt centerhalven Börje Lindström från Dhtxt.

LME-handboll i nationella serien

Uppflyttning efter första säsongen

Tanken, att starta med ett handbollslag i det nationella serie-systemet, har legat och pyrt i många år, men först till säsongen 1968—1969 blossade den upp och tände nytt liv i den tyngande sektionen. Spörren blev framför allt att handbollen fick en timme i veckan i Bredängshallen för konditions- och bollträning.

I oktober startade L M Ericsson herrhandbollslag sina första stappande steg i division 6. Det blev från allra första början en framfusig och orädd nybörjare som snart satte sig i respekt hos de övriga lagen. Efter fem raka segrar kom det smolk i mjölken med ett uddamålsnederlag mot Skogås, men söndagen efter mötte vi Djurgårdshov, ett gammalt beprövat lag, som fick sig en ordentlig omgång.

Veckan före jul blev ödestiger och det fina spelet och kämpaktorna var bortblåsta. Följden blev att tre poäng tappades på tre dagar mot två av seriens sämre lag.

Det nya året tog vid och fem raka segrar registrerades innan finalen mot Skogås, där vi återigen drog kortaste sträet, trots vår spelmässigt sett bästa match. Nu gällde det att kämpa vidare

för att om möjligt få en andraplacing. Trots vissa svårigheter med att samla fullt lag då bl. a. "Hongkong" och diverse skador skapade oro, redde vi ut de sista svåra stormarna och slutade efter vår första säsong som tvåa och därmed uppflyttning till division 5.

Ett lag består ju av många kuggar, men goda insatser har framförallt gjorts av målvaktislejonen **Hans Olsson**, X/OveC, och **Lars Paulsson**, X/Bs. Centerhalven **Börje Lindström**, Dhtxt, blev lagets bästa allroundspelaren **Hasse Tejre**, X/Ove.

Förutom ovan nämnda har följande medverkat i de flesta matcherna: **Ove Agdahl**, X/AnC, **Arne Andersson**, Dhok, **Leif Jigell**, X/Onk, **Leif Karlsson**, X/Ove, **Per-Olof Lund**, Dhtxt, **Sune Nylund**, f. d. GR, **Lennart Magnusson**, X/Bvsa samt **Börje Rosell**, X/Zbp.

B. R.

RESULTATBÖRSEN

återfinns på sidan 45. Där publiceras bl. a. koncernens deltagare i årets Vasalopp.